

Kako približati branje nemških knjig mladim bralcem

How to Attract Young Readers to Read German Books

Ingrid Škofic

Ključne besede:

medpredmetno povezovanje, motivacija za branje tujejezičnih knjig, pravljice, šolska knjižnica, uporaba slovarjev

Izvleček

V prispevku je predstavljeno medpredmetno sodelovanje učiteljice izbirnega predmeta nemščina in knjižničarke. Učenci so prisluhnili pravljici Zverjasec v slovenskem in nemškem jeziku, se seznanili z uporabo klasičnih in digitalnih slovarjev, ponovili in utrdili so značilnosti pravljič. Spoznali so, kako se njim poznani knjižni junaki imenujejo v nemščini, ter utrdili in razširili jezikovno znanje v tujem jeziku. Pouk v knjižnici in učenje prek pravljič sta pri učencih vzbudila zanimanje za prebiranje tujejezičnih knjig ter višjo stopnjo motivacije za učenje novih besed.

UDK 028.5:811.112.2

Keywords:

cross-curricular integration, motivation to read foreign-language books, fairy tales, school library, use of dictionaries

Abstract

The paper presents cross-curricular collaboration between a teacher of the elective subject of German and a librarian. Pupils listened to the fairy tale Zverjasec/The Gruffalo in the Slovenian and German language, learnt how to use classic and digital dictionaries, and revised and consolidated their knowledge of the characteristics of fairy tales. They discovered what the protagonists of books they know well are called in German; they consolidated and broadened their knowledge of a foreign language. Holding lessons in a library and learning through fairy tales triggered the pupils' interest in reading foreign-language books and increased their motivation to learn new words.

BRANJE IN UČENJE TUJEGA JEZIKA

Branje knjig je lahko zabavno, poučno, sproščujoče. Nudijo nam številne nasvete, nam burijo domišljijo, vodijo v fantazijske kraje, dajejo odgovore na vprašanja, ki se nam porajajo, in nam širijo besedišče ter poglobljajo splošno znanje. Bazarbaevna (2017) navaja, da je branje vseživljenjska veščina, ki jo uporabljamo tako v šoli kot tudi v življenju. Učitelji lahko pomagajo izboljšati razumevanje prebranega s pomočjo bralnih strategij, kot so: napovedovanje, povezovanje, vizualizacija, sklepanje, spraševanje in povzemanje.

Otrokom že od najzgodnejših let radi prebiramo pravljice. Otrok pri tem posluša materni jezik in se že nezavedno uči osnovnih pravil jezika, hkrati pa se spodbuja razvoj govora, spomina in sklepanja. Dr. Seus (v Dickinson et al., 2012) je navedel zanimivo trditev o branju – učenje branja in to, da vam berejo, vas popelje na nova mesta, tako dobesedno glede razvoja otrok kot metaforično, saj nas branje popelje v nove svetove. Obstaja šest načel, ki opisujejo okolje in dejavnike, ki spodbujajo učenje jezikov (Dickinson et al., 2012):

- Otroci morajo pogosto slišati veliko besed; izpostavljenost jeziku ima pri otrocih pomembno vlogo.
- Otroci se učijo, ko je pri njih vzbujen interes, to pomeni, da učenje jezika poteka najbolje, ko govorimo o predmetih oz. dejavnosti, ki otroke neposredno zanimajo.
- Otroci se najbolje učijo, ko se odrasli nanje odzivajo (interakcija).
- Otroci se lahko naučijo novih besed, ko je pomen besed jasen. Da bi učenci povečali svoje besedišče v tujem jeziku, morajo vedeti, kaj besede pomenijo in kako se uporabljajo.
- Besedišče in slovnica se uči vzporedno: učenci doživljajo in se učijo jezika kot celoto.
- Branje v tujem jeziku naj bo pozitivna izkušnja.

Branje je torej zelo pomembno pri učenju tujega jezika. Z branjem knjig, člankov, novic, pravljic idr. bogatimo in širimo svoje besedišče

in dobimo občutek, kdaj v tujem jeziku določena fraza zveni naravno. Hkrati pridobivamo tudi občutek za slovnične strukture in stalne besedne zveze v tujem jeziku.

MEDPREDMETNO POVEZOVANJE: KIZ IN NEMŠČINA

Dogajanje v šolski knjižnici na OŠ Orehek je vedno pestro: knjižničarka učencem pripravi zanimive dejavnosti za spodbujanje branja, kot so npr. noč v knjižnici, bralne čajanke, zanimivi gostje ob zaključku bralne značke, ne pozabi pa tudi na nas učitelje, saj tudi nas spodbuja k bralni znački za učitelje ter nam pripravi zanimive namige za poletno branje, kot je npr. »zmenek na slepo s poletjem«, kjer te čaka skrivni paket petih knjig za poletno branje. Zelo pogosto pa se učitelji različnih predmetov ali učiteljice razredne stopnje s knjižničarko dogovorimo tudi za medpredmetno sodelovanje.

Sicherl - Kafol (2008) opisuje medpredmetno povezovanje kot celosten didaktični pristop, kar pomeni horizontalno in vertikalno povezovanje znanj, vsebin in učnih spretnosti. Izkušnje kažejo, da imajo učenci pri medpredmetnem povezovanju večjo motivacijo in interes, poglobljajo razumevanje in uporabo znanja z različnih predmetnih področij, dosežajo boljši učni uspeh ter imajo boljši priključ učnega gradiva (Sicherl - Kafol, 2008).

Ob obisku knjižnice se nama je s knjižničarko porodila ideja, da bi učencem prebrali zgodbo o Zverjascu v slovenskem in nemškem jeziku, jih seznanili z uporabo slovarjev ter uro popestrili z različnimi dejavnostmi za razumevanje besedila ter utrjevanje določenih izrazov v tujem jeziku. Ciljna skupina so bili učenci od 4. do 6. razreda, ki se nemščino učijo kot neobvezni drugi tuji jezik. Pouk drugega tujega jezika v osnovni šoli poteka v drugem in tretjem vzgojno-izobraževalnem obdobju v okviru neobveznega izbirnega predmeta (4.–9. razred) oziroma obveznega izbirnega predmeta (7.–9. razred), kamor se učenec vključi prostovoljno (UN NIP, 2013, str. 4). Učenci neobvezni izbirni predmet lahko vsako leto zamenjajo (eno leto npr. izberejo umetnost, drugo leto šport, tretje leto nemščino, računal-

Učitelji lahko pomagajo izboljšati razumevanje prebranega s pomočjo bralnih strategij, kot so: napovedovanje, povezovanje, vizualizacija, sklepanje, spraševanje in povzemanje.

Z branjem knjig, člankov, novic, pravljic idr. bogatimo in širimo svoje besedišče in dobimo občutek, kdaj v tujem jeziku določena fraza zveni naravno.

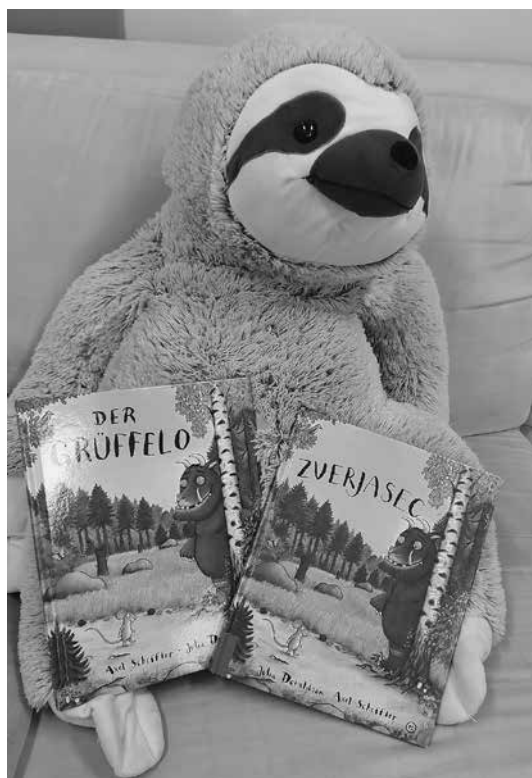

Učitelj mora biti v taki skupini zelo prilagodljiv in iznajdljiv ter pripraviti aktivnosti, ki bodo zanimive in ustrezne zahtevnosti za čiste začetnike, kot tudi dejavnosti, ki bodo v izziv učencem, ki se nemščino učijo že več let.

ništvo ali tehniko), posledica te izbirlivosti pa je dejstvo, da se v isti skupini znajdejo učenci, ki se nemščino učijo že tretje leto, in drugi, ki se jo šele začnajo učiti, poleg tega pa prihajajo iz različnih razredov (od 4. do 6. razreda). Učitelji, ki poučujemo neobvezne izbirne predmete, že leta opozarjamo na omenjeno problematiko. Učitelj mora biti v taki skupini zelo prilagodljiv in iznajdljiv ter pripraviti aktivnosti, ki bodo zanimive in ustrezne zahtevnosti za čiste začetnike, kot tudi dejavnosti, ki bodo v izziv učencem, ki se nemščino učijo že več let. Učna ura v knjižnici je primer dobre prakse, kjer so bile aktivnosti razdeljene tako, da so vsi učenci ohranili velik nivo motivacije, se naučili nekaj novih stvari v tujem jeziku ter sodelovali v različnih aktivnostih po prebranem besedilu.

BEREMO Z ZVERJASEM

Za uvodno motivacijo medpredmetne učne ure so učenci najprej ugibali, katero pravljico bi lahko brali v nemškem jeziku. Našteli so nekaj naslovov pravljič, pri tem pa smo ponovili tudi značilnosti ljudskih pravljič ter kakšna je razlika med ljudskimi in umetnimi pravljičami.

Slika 1: Zverjasec – Der Gruffelo

Učenci so zgodbi dobro sledili, saj je večini že dobro poznana in jim posledično poslušanje v nemščini ni povzročalo prevelikih težav zaradi morebitnega nerazumevanja.

S knjižničarko sva jim nato pokazali naslovnico knjige ter poimenovali glavnega junaka zgodbe: Zverjasca oz. Der Gruffelo.

S knjižničarko sva nato izmenično brali zgodbo, ena v slovenskem, druga v nemškem jeziku. Učenci so zgodbi dobro sledili, saj je večini že dobro poznana in jim posledično poslušanje v nemščini ni povzročalo prevelikih težav zaradi morebitnega nerazumevanja. Po prebranem besedilu so najprej našteli vse nastopajoče like ter jih poimenovali v nemščini – tako so ponovili poimenovanje živali v nemškem jeziku. Sledilo je nekaj dejavnosti različnih zahtevnosti, saj je predznanje učencev pri nemščini zelo različno. Pri reševanju nalog so se seznanili tudi z uporabo slovarjev tako v spletni obliki kot tudi v klasični knjižni obliki. Zelo hitro so ugotovili, da je prevajanje besed s pomočjo spletnega slovarja bistveno hitrejšo od iskanja

Slika 2: Učenci so sličice razvrstili v pravi vrstni red glede na potek zgodbe.

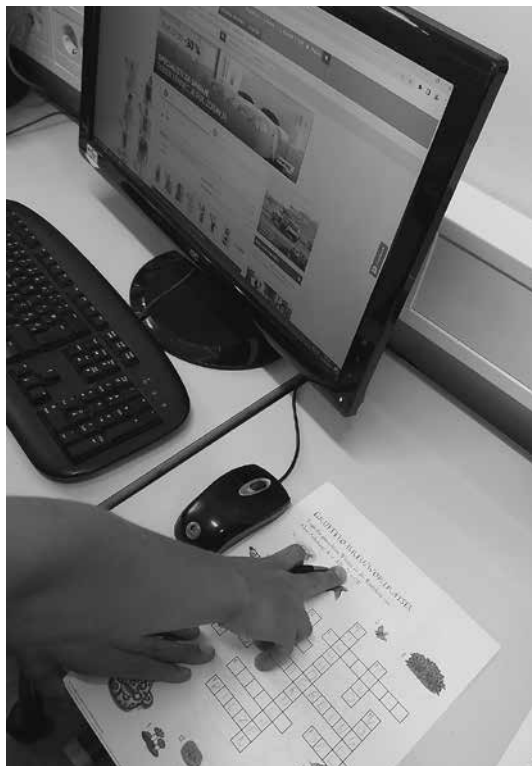

Slika 3: Kreuzworträtsel – reševanje križanke s pomočjo klasičnega slovarja

besed v klasičnih slovarjih. Do izraza sta prišla tudi medsebojna pomoč in sodelovalno učenje.

V nadaljevanju so predstavljene aktivnosti za učence, ki se nemščino učijo dve ali tri leta.

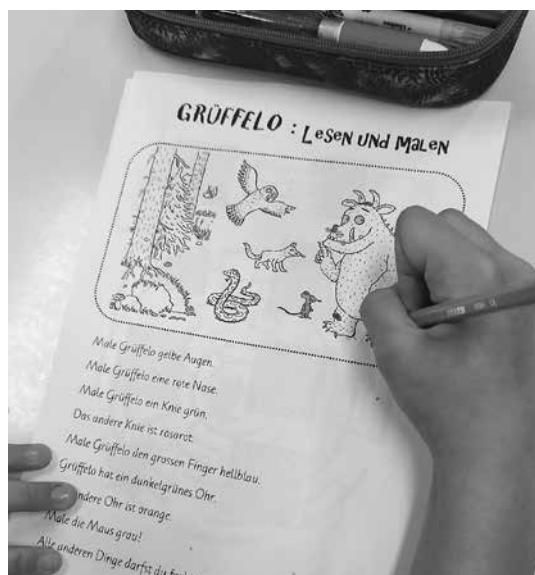
Naslednje aktivnosti so bile namenjene učen-
cem, ki se nemščino učijo prvo leto.

Slika 4: Reševanje križanke s pomočjo spletnega Ponsovega slovarja

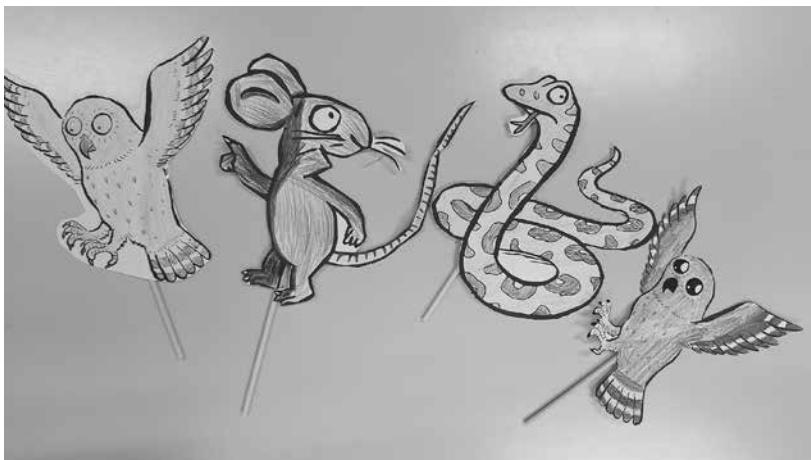
Slika 6: Učenci so poiskali pot od Zverjasca do Zverjaščka (in ponovili števila).

Slika 5: Lesen und Malen - učenci so po navodilih pobarvali Zverjasca. Pri tem smo ponovili dele telesa.

Slika 7: Učenci so pobarvali glavne junake, jih poimenovali v nemščini ter ponovili barve.

Slika 8: Učenci so izdelali lutke ter poimenovali živali v nemščini.

SKLEP

Znanje tujih jezikov je od nekdaj zelo cenjeno, danes pa je skoraj že samoumevno, saj predstavlja neko dodano vrednost. Večina učencev se že zelo zgodaj začne učiti prvi tuji jezik (po navadi je to angleščina v 1. razredu), od 4. razreda dalje pa se veliko učencev odloči za učenje drugega tujega jezika. Pri učenju tujega jezika je poleg govorjenja in pisanja zelo pomembno tudi branje. Učenci si lahko izberejo knjige, ki so jim zanimive ali že poznane, pri tem pa si širijo svoje besedišče. Za začetek si lahko izberejo preprosta besedila, npr. kratke zgodbe, stripe, revije v tujem jeziku, kasneje pa lahko preidejo k branju zahtevnejših besedil. Branje knjig lahko spodbujamo tudi z različnimi bralnimi značkami ali vodenjem bralnega zvezka. ●

Viri in literatura

- Bazarbaevna, B. (2017): *Learning foreign language through reading*. <https://cyberleninka.ru/article/n/learning-foreign-language-through-reading>
- Dickinson, D., Griffith, J., Golinkoff, R., in Pasek, K. (2012): *How Reading Books Fosters Language Development around the World*. <https://downloads.hindawi.com/archive/2012/602807.pdf>
- Donald, J. (1999): *Der Grüffelo*. Weinheim, Beltz & Gelberg.

- Donalds, J. (2013): *Zverjasec*. Mladinska knjiga.
- Sicherl-Kafol, B. (2008). Medpredmetno povezovanje v osnovni šoli. *Didakta*, 18-19(7-9).
- Učni načrt neobvezni izbirni predmet, drugi tuji jezik v 4.-9. razredu (2013)*. Ministrstvo za šolstvo in šport: Zavod RS za šolstvo. https://www.gov.si/assets/ministrstva/MIZS/Dokumenti/Osnovna-sola/Ucni-nacrti/izbirni/Neobvezni/Drugi_TJ_izbirni_neobvezni.pdf

INGRID ŠKOFIC, prof. nemščine in španščine, zaposlena na OŠ Orehek Kranj in OŠ Šenčur
Naslov: OŠ Orehek Kranj, Zasavska c. 53a, 4000 Kranj
E-naslov: ingrid.skofic@osorehek.si